

Světoznámá kapitola představovala pojetí a provedení *Houslové sonáty*. Dalo by se říci, že bylo až impresionistické, a to permanentním propitáním a vlněním vzájemně odlišných nálad uvinit její celkové atmosféry. Jinak velice razantní **D. Kashimoto** svůj part paradonež ztížil dokonce více než mušel, ovšem právě tím dosáhl napjaté pozornosti zaujatého publika (dodějme, že zejména na tomto efektu byla vystavěna volba věty). Znovu je třeba nenucenou variátní hravost, smluzy až láskově odlehčeným výrazem. Kashimoto zazářil, aniž by suverénní Lifschitz u klavíru mušel cokoliv slevit. Záležitost sui generis rovněž představovalo uvedení *Klavírního tria g moll, op. 15 Bedřicha Smetany*, jakož i všechny okolnosti s tím spojené. Právě zde je na místě zmínit určitě charakteristický rys kutnohorského festivalu, jenž je de facto velkorysnými večerními koncerty vlastně velkým, celotýdenním hudebně-interpretacním workshopem, kde krátkodobě nastudovávají individuálně připravených děl bezprůstředně ústí ve veřejnou prezentaci. A to jak s rizikem kritického ohlasu, tak víranou překvapivou originalitou stvárnění na způsob „tad a tady“. Na popisovaném koncertu se dynamika tohoto principu projevila snad nejmarkantněji a neváhejme předpokládat, že *Smetanova Klavírní tria* svou stylovou vyhraněností přebstavovalo úkol zvlášť obtížný a odpovědný, zároveň adekvátně a osobitě naplněný. **Kashimoto** a **Lifschitzem** se s ním skvěle orientovali, violoncellista **Jiří Barta** pak fungoval jako flexibilní a účinný svorník a katalyzátor opevnětlé těloto světoznámých individualit. Výsledkem byl tvar stylově poněkud odlišný od domácích interpretačních zvyklostí, avšak tím cennější.

A NA ZÁVĚR OPĚT BEETHOVEN

Závěrečný koncert (10. 6., chrám sv. Barbory) patřil *Beethovenovi* a plným právem si zasloužil přívlastek „slavnostní“. Navíc završil charakteristické festivalové kritérium dramatického přínosu a vynalézavosti, stejně tak splnil míru klousové atraktivnosti vystoupením interpretačních protagonistů v rámci celotýdenního údolu. Orchestrální složka koncertu přišla **Komorní filharmonii Pardubice** pod taktovkou v oblasti hudby mnohostranně aktivního a úspěšného **Marka Ivanoviče**. Jmenovaný orchestrální kolektiv se zdaleka netěl jen působností regionálně limitovanou, což i tentokrát názorně potvrdil – zejména vzhledem k podmínkám ad hoc či příležitostné spolupráce – vyhraněným a navíc i jiskřivým výkonem. Z dirigentova výkonu vzdávitěme schopnost, která soustředěnou pozorností, pečlivostí a zároveň nadhledem dosáhnout optimálního a hodnotného efektu.

Vskutku působivý vstup zajistilo uvedení *Klavírního koncertu D dur, op. 61 Ludwiga van Beethovena*. Ano, tak stále v programu, avšak nenechme se mýlit označením blíže „neznamého“ *Beethovenova Klavírního koncertu*, ale v době vzniku (1803) vlněně přijatého jediného *Beethovenova koncertu houslového*. Veškeré apriorní pochybnosti na adresu autenticity, instrumentačních specifik zvolených sólových nástrojů atd. hned skrzake dokonale rozptýlil **Konstantin Lifschitz**, na němž spočívala jedna z hlavních sólistických záležitostí celého festivalu. Přesvědčil, že i úprava tak vyhraněného koncertaantního díla může přinést hodnoty naprosto klavíristicky autentické. Dokázal to bezprecedentní technikou hranou, dokonale vyváženou osobitou poutí a dynamikou a uměřenou agogikou – to je skutečně tvořivá páteř jeho výrazového umění. Rozmanité finisy v tomto ohledu uplatňoval i na miniaturách plochých, včetně figurací. Patřičnou robustnost první větě (prostoupené dvě strhujícími kontrasty) vystřídalo krizující umění vypointované kantabilitě, přičemž dialog s orchestrem doste více nabýval na důležitosti. Lifschitz svému nástroji doslova rozkazoval a v rozsáhlé

oslnivé kadenci četná překvapení nehrala konce. V *Beethovenově Trojkoncertu C dur, op. 56* opět k sólovým partům usedli houslista **Daišhin Kashimoto**, violoncellista **Jiří Barta** a klavírista **Konstantin Lifschitz**. Neradi bychom pouze opakovali slova, charakterizující jejich komorní spolupráci při interpretaci Klavírního tria D dur, opus 70 téhož autora (srov. příšlušnou recenzi), níméně rozhodující je, že tvořivá interpretační konstelace i výsledný efekt byly skutečně analogické. Bravurní lesk díla zasařil plným barvami a trojice jmenovaných protagonistů tu štědrě rozolávala vše, co po technické i výrazové stránce takřkající měla k dispozici. A také – last but not least – dokonale uvolněnou, spontánní radost ze hry. Na pozadí toho všeho při nastudování tuším závažný koncepční podíl violoncellisty **Jiřího Barty**, uměleckého ředitele festivalu.

POSTLUDIUM

Většina festivalových koncertů se uskutečnila v prostoru dnes již světoznámého chrámu svatě Barbory. Jedna ze dvou výjimek – tou druhou bylo úvodní Preludium (4. 6.) v kapli Božího těla „při svíčkách“, kde byl na programu vedle *Sovětového kvarteta S. Barbary Mozartovy Klavírního kvintetu A dur „Stadlerův“, KV 581* – nazvali pořadatele *Postludium*, solovní podvečerní koncert (11. 6.) v sílu Jezuitické koleje, jediného barokního komplexu v těsném sousedství zmiňovaného chrámu. Letos poprvé se toto *Postludium*, tedy koncert navíc i na rozloučenou, stalo protipólím zabavujících Preludií, konaných o týden dříve. Program *Postludia* vyplnilo jedno jediné dílo – *Sovětový kvintet C dur Franze Schuberta*. Dodejme, že dílo v nejednom ohledu nejen jedinečné, ale i výjimečné, je poslední skladbou, kterou Schubert stál dokončit ještě za svého života. Takže závěr festivalu byl vlastně profilován autorským tvůrčím testamentem. *Schubertův kvintet* exponuje dvě violoncella, jejichž přítomnost výrazně spoluitvařá nezaměnitelný zvukově barevný tónbr skladby. Přítomnost, respektive rezidua klavíristního stylu, jsou toliko východiskem, zatímco celkový tvar se svým výzvěrným acitá už někde jinde, a tím je zároveň dilem stylově nadčasový. Celek „pouze“ třívětého, avšak téměř hudbového kolosa je důsledně prostoupen neotuchající melodikou a troufání si říci, že Schubertova bystrostná písňovost tu míří do hierarchicky vyšší roviny. Charakteristika, kterou jsme právě souhrnně nastínil, totiž především postihuje závažné a charakteristické kompoziční rysy, na něž se zcela záměrně soustředila interpretace typicky „workshopového“ nastudování **Daišhio Kashimota** a **Romana Patočky** (housle), **Karla Untermyllera** (viola) a **Jakuba Týlmana** a **Jiřího Barty** (violoncella). Provedení vytvářelo dojem, jako by před posluchači byl rozestřen at už literární, nebo dokonce filmový barevně proměnlivý a napínavý příběh. První věta byla příznačně otevřena temperamentním, razantním nasazením, přičemž určující role připadá **D. Kashimotovi**, jehož suverénní nadhled na sebe ještě nejednou patřičně upozornil v dalším průběhu. Už tady jsme zřetelně rozpoznali váhu nevelkého sdělení, kterou Schubert záměrně přisoudil dvojici violoncell (se zaojetím jsme tu sledovali důvodný individuální přístup obou cellistů, zejména pak **J. Barty**, navíc od druhého violoncella). Pokud jde o prostřední větu (bohatě tempově i náladově profilované Scherzo) zřejmě nejrazantněji osvětlilo výše zmiňovanou nadčasovost díla, zvláště výraznou náladovost a i patřičnou kontemplantivnost a také vřelost (to vše v interpretaci pozoruhodně strukturovaní, včetně dělení melodiky). Dobově obilžená „lovecká“ tematika se charakteristicky uplatnila v mírně střízlivé, aby s kontrastní kontemplantací předjímala návrat k vřelosti, tentokrát až dravě náladě. Optimálním shrnutím snahy zúčastněných interpretů může být zdáříla snaha o komplexní postžení nevelkého díla plnou originalním nápad, věc-

ně pro Schuberta tak charakteristického významně epizodických fragmentů. Ani pojednávání *Postludium* nebylo definitivní tečkou za letošním festivalovým ročníkem. Po něm totiž následoval pozdní večerní program pod širým nebem na nádvoří místní Základní umělecké školy nazvaný *Hvězda sobotní noci* a vyplněný vystoupením zpěvačky **Betty Lee** a skupiny **The Beat Best**. Pod pseudonymem Betty Lee se skrývá mladá a zvláště pro jazz výjimečně disponovaná umělkyně **Alžběta Pažoutová** (24). Vydávala na Pražské konzervatoři zpěv, herectví a tanec, které si v současnosti zdokonaluje na VOŠ Jaroslava Ježka, a svůj debut už dříve absolvovala spoluprací s předními českými jazzovými interprety. Momentálně stojí v čele vlastní kapely, s níž také vystoupila v *Kutné Hoře (Jan Aleš – klavír, Ladislav Štefek – kytara, Michael Krásný – baskytara, Oliver Lipenský – bicí)*. Publikum v uvolněné atmosféře pozorně sledovalo poměrně vyzradovanou expresivní produkci z oblasti vocal jazz, stylově navíc výrazně rockového zabarvení. Instrumentalisté zapůsobili vyváženou souhrou, kolektivně i individuálně spontánním projevem (zvláště efektní a osobitá byla rozsáhlá baskytarová sóla). Nad živou pulzaci ovšem jednoznačně dominoval projev **Betty Lee**. Zpívá s plným nasazením, chvilami zcela poměna do svého světa, chvilami v pružně flexibilní komunikaci s publikem, a to v široké amplitudě jak výrazové stranky, tak barvy hlasu. Takže dramaturgicky a zároveň napaditá festivalová „koncovka“ přiznivěc hodnotně hudby spíše nezehřála, než zklidnila. ■

FORREST MAPUJE CESTY SOUDOBÉHO UMĚNÍ

Kroměříž: chrám sv. Mořice, Arcibiskupský zámek, Rotunda Květné zahrady; Olomouč: Dům sv. Václava, Bratislava, Zichyho palác, Galéria SPP

Ve druhé polovině června proběhl 22. Forřest – festival, jehož součástí jsou koncerty, výstavy, jednání za dva roky má zde své místo uměnovědné kolokvium, patři sem poslechnout večery elektroakustické hudby, a v posledních letech je součástí festivalu i kvalitní kompoziční kurz pro skladatele, tzv. Postřest.

KOLOKVIUM PODPOŘILO HUDBU PRO LITURGIU

Jan Vrkoč

Uměnovědné kolokvium probíhá během Forřestu vždy několik dní (20.–22. 6. v Muzeu Kroměřížska). Koná se s zeleznou pravidelností jednou za dva roky a má stále stejné téma: „Duchovní proudy v současném umění“. Duchovní hudba je, zdá se, dosti nejasný pojem. Z přednášky **ThDr. Františka Kunetty**, docenta olomoucké Univerzity Palackého, bylo zjevné, že ani katolická církev v současné době nemá jasnou představu o tom, jak by měla vypadat hudba při bohoslužbách. Na kolokvium zazněly některé náměty a slyšet zejména pro kostelní varhaniky. Často jsme při liturgii svědky umělecké zkratkovitosti, nepůvodnosti, zjednodušení na úkor kvality, odkazování se na různé profánní vzory (což bývá neklamným znamením křče). Těžko se však v blízké budoucnosti dočkáme nové kvalitní kostelní hudby, karových varhanik nebo sborníků, když kdejaká konzervatoř dnes vychovává populární zpěváky, ale liturgický zpěv se nenáší ani na jedné škole...

Povzbudivý byl příspěvek o současné irské hudbě, který přednesl skladatel **Benedict Schleppe-Connolly**, Irská společnost zřejmě prochází krizí, ale přesto podmínky pro irskou hudbu zdaleka nejsou nepříznivé. V improvizovaném vystoupení představil skladatel *Jaroslav Krék* svou 4. symfonii „*Desiderata*“. Nevěděl jsem, že jde o poměrně úspěšnou a oblibenou skladbu, od své premiéry v roce 2005 byla provedena již pátokrát nejen českými orchestry, ale i v Anglii nebo v Izraeli. Zhudebně anglický text středověkého uměla o tom, jak bychom měli žít, a mohli žít. Na přednášku pak navázalo souhrnné pojednání o dosavadní duchovní tvorbě Jaroslava Kréka. Všechny texty kolokvia vyjdou ve sborníku a budou přístupné na internetu: www.forrest.cz. Vyhodou je, že i texty z minulých ročníků festivalu lze dohledat jak ve sbornících, tak na internetu, a jsou archivovány také na serveru Národní knihovny České republiky.

IRENA CHŘÍBKOVÁ OKOUZLILA PUBLIKUM

Jan Vrkoč

Vznamné místo na festivalu Forřest tradičně zaujímají varhaní recitály s vynikající dramaturgií. Takovým byl i recitál **Ireny Chříbkové**, hrany (12. 6.) v olomouckém Dómu sv. Václava. Slíbené vypadal už nevědní program koncertu ze skladeb autorů ze Slovenska, Německa, USA i České republiky, na němž měly zaznít dokonce tři premiéry. Úvodní skladba **Petera Machajlika** „*O sedmých farbách světa*“ však nezvlněla příliš přesvědčivě. Forma působila neuceleně, hudba pouze lineárně řadí různé nálady, ale pointa se vytrácí. Zato kompozice **Anastá Pászke** „*Vzřívání*“ silně zapůsobila na posluchače, kadlopádně by bylo zajímavé si ji poslechnout vícekrát a rozkřít radnované struktury, které při prvním poslechu nebylo možné ani snadně analyzovat. Duchovní skladby ve swingovém stylu zařadila do repertoáru **Irena Chříbková** jako určitou záležitost. Na téma protestantských chorálů napsal **Johannes Matthias Michel** asi třináctátou preludii ve swingovém rytmu, která jsou ovšem regulérní liturgickou hudbou. Chříbková je hrála s nadhledem, aniž by jí činily obtíže technicky náročné pasáže, kdy ruce i pedál hrají v různých strukturách značně složité rytmy typu Bossa Nova. I preludium „*Swing five – Erhalt uns, Herr*“ „šlapalo“ pěkně od podlahy, ale vážim si, že výsledkem byla hudba zjevně pokorná, nikoli kyčlová. Tři jazzová preludia německého skladatele **J. M. Michela** jsou skutečnými perlami ve varhaní literatuře a i obecně pod kurem si skladba zcela získala. Ostatně i další hudba amerického autora **Dana Lockharta** má asi vysoké ambice. Z jeho cyklu „*Rubrics*“ jsme slyšeli dvě části, „*Alchaj*“ a „*Pokoj všem*“. I tyto skladby by zcela jistě mohly zaznít i při bohoslužbách. Kompozice **Jiřího Temla** „*Mysterium sacrum*“ je čistě programní skladbou v tom nejlepší smyslu slova. Nelze uvažovat o liturgickém uplatnění, už vzhledem k rozmanitosti (celek trvá bezmála 50 minut) by při bohoslužbě zaznít nemohla. Jde o koncertní hudbu pro varhaniky – par excellence“. Paní Chříbková zde využila příležitost předvést své vsostranné mistrovství, jednak se výborně zhostila opravdu virtuózního partu a navíc dala zaznít snad všem barevným nástrojem, které olomoucké varhany nabízejí. Temlova skladba je pro varhaniky vědná, objevují se zde rozmanité struktury, chorální úrvky, rytizované vstupy, rychlé pasáže, v části „*Belehen*“ dokonce názvy lidového zpěvu, a to vše lze efektně registrovat. A **Irena Chříbková** toto dokonale využila! Recitál zanechal hluboký dojem. Interpretací mistrovství paní Chříbkové snad není ani třeba více zdůrazňovat.

Svěráznou kapitolu představovalo pojetí a provedení *Houslové sonáty*. Dalo by se říci, že bylo až impresionistické, a to permanentním proplácáním a vlněním vzájemně odstíněných nálad uvnitř její celkové atmosféry. Jinak velice razantní **D. Kashimoto** svůj part paradoxně ztlil dokonce více než musel, ovšem právě tím docílil napjaté pozornosti zaujatého publika (dodejme, že zejména na tomto efektu byla vystavěna volná věta). Znítil ji třeba nenucenou variací hravosti, s místý až laškovně odlehčeným výrazem. Kashimoto zavřel, aniž by suverénní Lifschitz v klavíru musel cokoliv slevit. Záležitost sui generis rovněž představovalo uvedení *Klavírního tria g moll, op. 15 Bedřicha Smetany*, jakož i všechny okolnosti s tím spojené. Právě zde je na místě zmínit určující charakteristický rys kutnohorského festivalu, jenž je de facto velkorysými večerními koncerty vlastně velkým, celotýdenním hudebně-interpretacním workshopem, kde krátkodobě nastudovány individuálně připravených děl bezprostředně ústí ve veřejnou prezentaci. A to jak s rizikem kritického ohlasu, tak vítanou překvapivou originalitou ztvárnění na způsob „teď a tady“. Na popovídání koncertu se dynamika tohoto principu projevila snad nejmárgantnější a neváhejme předpokládat, že *Smetanovo Klavírní trio* svou stylou vyhraněností představovalo úkol zvláště obtížný a odpovědný, zároveň adekvátně a osobitě naplněný. **Kashimoto** s **Lifschitzem** se v něm skvěle orientovali, violoncellista **Jiří Bárta** pak fungoval jako flexibilní a účinný svorník a katalyzátor uprostřed těchto sverzázných individualit. Výsledkem byl tvar stylově poněkud odlišný od domácích interpretačních zvyklostí, avšak tím cennější.

a na závěr opět BEETHOVEN

Závěrečný koncert (10. 6., chrám sv. Barbory) patřil *Beethovenovi* a plným právem si zasloužil přívlastek „slavnostní“. Navíc završil charakteristické festivalové kritérium dramatického přínosu a vynalézavosti, stejně tak splnil miru vskné atraktivnosti vystoupením interpretačních protagonistů v rámci celotýdenní události. Orchesterální složka koncertu příslušela **Komorní filharmonii Pardubice** pod taktovkou v oblasti hudby mnohostranně aktivního a úspěšného **Marka Ivanoviče**. Jmenovaný orchesterální kolektiv se zdaleka netěl jen působností regionálně limitovaně, což i tentokrát názorně potvrdil - zejména vzhledem k podmínkám ad hoc či přelížitostné spolupráce - vyhraněním a navíc i jiskřivým výkonem. Z dirigentova výkonu vyzdvihneme schopnost, kterou soustředěnou pozorností, pečlivostí a zároveň nadhledem dosáhnout optimálního a hodnotného efektu.

Vskutku působivý vstup zajistilo uvedení *Klavírního koncertu D dur, op. 61 Ludwiga van Beethovena*. Ano, tak stálo v programu, avšak nenechme se mýlit označením blíže „neznámého“ *Beethovenova Klavírního koncertu*. Jde o autorovu úpravu dnes posluchačsky bezprecedentního, ale v době vzniku (1805) vřadně přijatého jediného *Beethovenova Koncertu houslového*. Veškeré apriorní pochybnosti na adresu autenticity, instrumentačních specifíků zvolených sólových nástrojů atd. hned zkraje dokonale rozplytl **Konstantin Lifschitz**, na němž spočívala jedna z hlavních sólistických záležitostí celého festivalu. Přesvědčil, že i úprava tak vyhraněného koncertního díla může přinést hodnoty naprosto klavíristicky autentické. Dokázal to bezprecedentní technickou bravurou, dokonale vyváženou osobitou prací s dynamikou a uměřenou agogikou - to je skutečná tvořivá páteř jeho výrazového umění. Rozmanité finery v tomto ohledu uplatňoval i na miniaturních plochách, včetně figurací. Patřičnou robustnost první větě (prostoupené těž strukčními kontrasty) vystřídalo lyrizující umění vypointované kantabilitě, přičemž dialog s orchestrem stále více nabýval na důležitosti. Lifschitz svému nástroji doslova rozkázal a v rozsáhlé

oslnivé kadenci četná překvapení nebrala konce. V *Beethovenově Trojkonzertu C dur, op. 56* opět k sólovým partům usedli houslista **Dainish Kashimoto**, violoncellista **Jiří Bárta** a klavírista **Konstantin Lifschitz**. Neradi bychom pouze opakovali slova, charakterizující jejich komorní spolupráci při interpretaci *Charakterního tria D dur, opus 70* téhož autora (srov. příslušnou recenzi), nicméně rozhodující je, že tvořivá interpretační konstelace i výsledný efekt byly skutečně analogické. Bravurní lesk díla zazářil plnými barvami a trojice jmenovaných protagonistů tu štědrě rozdávala vše, co po technické i výrazové stránce takřkají měla k dispozici. A také - last but not least - dokonale uvolněnou, spontánní radost ze hry. Na pozadí toho všeho při nastudování tuším závažný koncepční podíl violoncellisty **Jiřího Bárty**, uměleckého ředitele festivalu.

POSTLUDIUM

Většina festivalových koncertů se uskutečnila v prostoru dnes již světznámého chrámu svaté Barbory. Jednu ze dvou výjimek - tou druhou bylo úvodní Preludium (4. 6.) v kapli Božího těla „při svíčkách“, kde byl na programu vedle *Smyčcového kvarteta S. Barbora Mozartův Klavírní kvintet A dur „Stadlerův“, KV 581* - nazvali pořadatele *Postludium*, sobotní podvečerní koncert (11. 6.) v sálu Jezuitské koleje, jedinečného barokního komplexu v těsném sousedství zmíněného chrámu. Letos poprvé se toto Postludium, tedy koncert navíc či na rozloučenou, stalo protipólem zahajovacích Preludií, konaných o týden dříve. Program Postludia vyplnilo jedno jediné dílo - *Smyčcový kvintet C dur Franz Schuberta*. Dodejme, že dílo v nejednom ohledu nejen jedinečné, ale i výjimečné, je poslední skladbou, kterou Schubert stačil dokončit ještě za svého života. Takže závěr festivalu byl vlastně profilován autorským tvůrčím testamentem. *Schubertův Kvintet* exponuje dvě violoncella, jejichž přítomnost výrazně spouští nezájemný zvukově barevný tónus skladby. Přítomnost, respektive rezidua klasicistního stylu, jsou toliko východiskem, zatímco celkový tvar se svým vyzněním ocitá už někde jinde, a tím je zároveň dílem stylově nadčasovým. Celek „pouze“ třívětého, avšak téměř hodinového kolosu je důsledně prostoupen neutuchající melodikou a troufám si říci, že Schubertova bystrost přišlosti tu mří do hierarchicky vyšší roviny. Charakteristika, kterou jsme právě souhrnně nastílnili, totiž především postihuje závažné a charakteristické kompoziční rysy, na něž se zcela záměrně soustředila interpretace typicky „workshopového“ nastudování **Dnishio Kashimota** a **Romana Putočky** (housle), **Karla Untermyllera** (viola) a **Jakuba Tylmana** a **Jiřího Bárty** (violoncella). Provedení vytvářelo dojem, jako by před posluchači byl rozesetěn at už literární, nebo dokonce filmový harvitě proměnlivý a napínavý příběh. První věta byla příznačně otevřená temperamentním, razantním nasazením, přičemž určující role připadla **D. Kashimotovi**, jehož suverénní nadhled na sebe jeťt nejednou patřičně upozornil v dalším průběhu. Už tady jsme zřetelně rozpoznali váhu nevědného sdělení, kterou Schubert záměrně přisoudil dvojici violoncell (je zaujetím jme tu sledovali důvodně individuální přístup obou cellistů, zejména pak **J. Bárty**, navíc od druhého violoncella). Pokud jde o prostřední větu (bohatě tempově i náladově profilované Scherzo) zřejmě nejvýrazněji osvětlilo vše zmíněnou nadčasovost díla, zvláště výrazovou náladovost a i požádní kontemplanovitost a také vřelost (to vše v interpretaci pozoruhodně strukturování, včetně dělené melodiky). Dobové obliběná „lovecká“ tematika se charakteristicky uplatnila v mírně stylizaci, aby s kontrastní kontemplanací prodlímala návrat k výchozí, tentokrát už dravé náladě. Optimálním shrnutím snahy zúčastněných interpretů může být zdařilá snaha o komplexní postžení nevědního díla plnohodnotnými nápaditými, vřel-

ně pro Schuberta tak charakteristického vyznamnění epizodických fragmentů. Ani pojednávání Postludium nebylo definitivní tečkou za letošním festivalovým ročníkem. Po něm totiž následoval pozdně večerní program pod širým nebem na nádvoří místní Základní umělecké školy nazvaný *Horečká sobotní noc* a vyplněný vystoupením zpěvačky **Betty Lee** a skupiny **The Beat Beat**. Pod pseudonymem **Betty Lee** se skrývá mladá a zvláště pro jazz výjimečně disponovaná umělkyně **Alžběta Pačoutová** (24). Studovala na Pražské konzervatoři zpěv, herectví a tanec, které si v současnosti zdokonaluje na VOŠ Jaroslava Jeřka, a svůj debut už dříve absolvovala spoluprací s předními českými jazzovými interprety. Momentálně stojí v čele vlastní kapely, s níž také vystoupila v **Kutné Hoře (Jan Aleš - klavír, Ladislav Štefek - kytara, Michael Krásný - baskytara, Oliver Lápenský - bicí)**. Publikum v uvolněné atmosféře pozorně sledovalo poměrně vygradovanou expresivní produkci z oblasti vocal jazz, stylově navíc výrazně rockového zabarvení. Instrumentalisté zapůsobili vyváženou souhrou, kolektivně i individuálně spontánním projevem (zvláště efektní a osobitě byla rozsáhlá baskytarová sóla). Nad živou pulzaci ovšem jednoznačně dominoval projev **Betty Lee**. Zpívá s plným nasazením, chvilami zcela ponořena do svého světa, chvilami v pružně flexibilní komunikaci s publikem, a to v široké amplitudě jak výrazové stránky, tak barvy hlasu. Takže dramaticky a zároveň nápaditě festivalová „koncovka“ přiznávce hodnotě hudby spíše rozehřála, než zklidnila... *

FORREST MAPUJE CESTY SOUDOBÉHO UMĚNÍ

Kroměříž, chrám sv. Mořice, Arcibiskupský zámek, Rotunda Květné zahrady; Olomouc, Dóm sv. Václava; Bratislava, Zichynův palác, Galéria SPP

Ve druhé polovině června proběhl 22. Forrest - festival, jehož součástí jsou koncerty, výstavy, jednou za dva roky má zde své místo uměnovědné kolokvium, patří sem poslechové večery elektroakustické hudby, a v posledních letech je součástí festivalu i kvalitní kompoziční kurz pro skladatele, tzv. Postfest.

KOLOKVIUM PODPOŘILO HUDBU PRO LITURGIÍ

Jan Vrkoč

Uměnovědné kolokvium probíhá během Forfestu vždy několik dní (20.-22. 6. v Muzeu Kroměřížska). Koná se s železnou pravidelností jednou za dva roky a má stále stejné téma: „Duchovní proudy v současném umění“. Duchovní hudba je, zdá se, dosti nejasný pojem. Z přednášky **ThDr. Františka Kunetty**, docenta olomoucké Univerzity Palackého, bylo zřejmé, že ani katolická církev v současné době nemá jasnou představu o tom, jak by měla vypadat hudba při bohoslužbách. Na kolokviu zazněly některé náměty a výzvy zejména pro kostelní varhaníky. Často jme při liturgiích svědky umělecké zkratkovitosti, nepůvodnosti, zjednodušení na úkor kvality, odkazování se na různé profánní vzory (což byvá neklamným znamením křty). Těžko se však v blízké budoucnosti dočkáme nové kvalitní kostelní hudby, kůrových varhaníků nebo sborníků, když kdekjaká konzervatoř dnes vychovává populární zpěváky, ale liturgický zpěv se neučí ani na jedné škole...

Povzbudivý byl příspěvek o současné irské hudbě, který přednesl skladatel **Benedict Schleppe-Connolly**. Irská společnost zřejmě prochází krizí, ale přesto podmínky pro irskou hudbu zdaleka nejsou nepřiznivé. V improvizovaném vystoupení představil skladatel *Jaroslav Krček* svou „symfonii“ *„Desiderata“*. Nevědli jsme, že jde o poměrně úspěšnou a oblíbenou skladbu, od své premiéry v roce 2005 byla provedena již patnáctkrát nejen českými orchestry, ale i v Anglii nebo v Izraeli. Zluděňuje anglický text středověkého mnicha o tom, jak bychom měli žít, a mohli žít. Na přednášku pak navázalo souborné pojednání o dosavadní duchovní tvorbě Jaroslava Krčka. Všechny texty kolokvia výjdu ve sborníku a budou přístupné na internetu: www.forfest.cz. Výhodou je, že i texty z minulých ročníků festivalu lze dohledat jak ve sbornících, tak na internetu, a jsou archivovány také na serveru Národní knihovny České republiky.

IRENA CHŘÍBKOVÁ OKOUZLILA PUBLIKUM

Jan Vrkoč

Významné místo na festivalu Forfest tradičně zaujímají varhanní recitály s vynikající dramaturgií. Takovým byl i recitál **Ireny Chříbkové**, hrany (12. 6.) v olomouckém Dómu sv. Václava. Slibně vypadal už nevědní program koncertu ze skladob autorů ze Slovenska, Německa, USA i České republiky, na němž měly zaznít dokonce tři premiéry. Úvodní skladba **Petera Machajdika** *„O siedmych farbách svetla“* však nevyzněla příliš přesvědčivě. Forma působila neuceleně, hudba pouze lineárně tud různé nálady, ale pointa se vytrácel. Zato kompozice **Arnosta Parsche** *„Vzkříšení“* silně zapůsobila na posluchače, každopádně by bylo zajímavé si ji poslechnout vícekrát a rozkrýt rafinované struktury, které při prvním poslechu nebylo možné ani snadně analyzovat. Duchovní skladby ve swingovém stylu zařadila do repertoáru **Irena Chříbková** jako určitou zvláštnost. Na tématu protestantských chorálů napsal **Johannes Matthias Michel** asi třímínutová preludia ve swingovém rytmu, která jsou ovšem regulární liturgickou hudbou. Chříbková je hrála s nadhledem, aniž by ji činily obtíže technicky náročné pasáže, kdy ruce i pedál hrají v různých strukturách značně složité rytmy typu Bossa Nova. I preludium *„Swing five - Erhalt uns, Herr“* „Alapalo“ pěkně od podlahy, ale vážím si, že výsledkem byla hudba zjevně pokorná, nikoli kyčlová. Tři jazzová preludia německého skladatele **J. M. Michela** jsou skutečnými perlami ve varhanní literatuře a i obecnost pod kůrem si skladba zcela získala. Ostatně i další hudba amerického autora **Dana Lockhava** má asi vysoké ambice. Z jeho cyklu *„Rubrics“* jsme slyšeli dvě části, *„Aleluja, je vzkříšení!“* a *„Pokoj všem!“*. I tyto skladby by zcela jistě mohly zaznít i při bohoslužbách. Kompozice **Jiřího Tomla** *„Mysterium sacrum“* je čistě programní skladbou v tom nejlepší smyslu slova. Nelze uvážit o liturgickém uplatnění, už vzhledem k rozmrštnosti (celek trvá bezmála 30 minut) by při bohoslužbě zaznít nemohla. Jde o koncertní hudbu pro varhaníky „par excellence“. **Pani Chříbková** zde využila příležitost předvést své vřestran- nité mistrovství, jednak se výborně zhostila opravdu virtuózního partu a navíc dala zaznít snad všem barevným hlasům, které olomoucké varhany nabízejí. Tomlova skladba je pro varhaníky věčná, objevují se zde různorodé struktury, chorální úryvky, rytmizované vrstvy, rychlé pasáže. V části *„Betlehem“* dokonce názvuky lidového zpěvu, a to vše lze efektně registrovat. A **Irena Chříbková** toho dokonale využila! Recitál zanechal hluboký dojem, interpretační mistrovství **paní Chříbkové** snad není ani třeba více zdůrazňovat.

ale je nutno zvláště pochválit odvážový program! Jistě takový koncert patří právě k tomu nejlepšímu, co festival chce každoročně prezentovat.

KOMORNÍ VEČER PŘINESL HUDBU Z FRANCIE A USA

Jan Grossmann

Který koncert zvolit z událostí takového rozsahu a významu, jakou je mezinárodní festival současného hudebního a výtvarného umění s duchovním zaměřením Forfest v Kroměříži? Do komerčního rázu daleko, do pokladů hluboko, přesto se organizátorům podařilo i ve 22. ročníku udržet špičkovou interpretaci a věšinou i kompoziční úroveň a zajímavou dramaturgii.

V hodnocení letošního Forfestu by se určitě nemělo zapomenout na sólový recitál violoncellisty **Friedricha Gauwerkho** (Německo), zvukové performance **Michala Katakje** ve spojení s vystavenými skleněnými objekty **Marka Trizuljaka**, klavírní recitál **Eleny Letňanové** (SR), autorský FA profil **Rudolfa Račický** s klarinetistou a saxofonistou **Jiřím Hlaváčem**, vystoupení violisty **Jana Rezníčka** s pianistou **Eduardem Spáčillem**, fenomenální výkon smyčcového kvarteta **FAMA** spolu s houslistkou **Annou Veveřkovou** a pianistou **Janem Duškem** v autorském večeru **Ivany Londové** či sólový recitál mladé polské houslistky **Anny Zielińskiej** za doprovodu elektroniky.

Upřednostním však autorský večer dvou přátel – Francouze gruzinského původu **Nicolase Zourabichviliho** a Američana **Daniela Kessnera** (21. 6., směrování sal Arcibiskupského zámku) a doplním zprávou o jiné výjimečně události – autorském večeru profesora **JAMU Františka Emmerta**.

Daniela Dolly Kessnerovi z USA spolu zahrní skladbu Nicolase Zourabichviliho Grane Guissonnade pro flétnu a klavír

Zourabichviliho kompoziční jazyk prošel různými tvůrčími etapami a efektivním zráním, což bylo znát i na odezvlých pozdních opusech. Ustálil se na postmoderních postupech využívajících před- i postwebernovské techniky nápadité, neslogmatické a syntetické, vždy s upřednostněním obsahu. Snad nejvíce oslovila kulturovana tajemná klavírní skladba *Terra Oceana* v excelentním provedení **Dolly Kessnera**, dílo s bohatou harmonií a hutnými akordickými strukturami. Z tvorby Daniela Kessnera byla zjevním nádherně vystavená komorní kantáta *In the Center pro soprán, smyčcové kvarteto a klavír*. Známi ji z premiéry, z autorského ČD, orsem co s ní udělali **Kristýna Valoušková**, smyčcové kvarteto s primáriem **Davidem Mitrrou** a pianistka **Helena Diová**, to bylo neuvěřitelné.

AUTORSKÝ VEČER FRANTIŠKA EMMERTA

Jan Grossmann

Františka Emmerta masím známi. Vědět kromě Brna není v ČR uspokojivě znám a hrát k málo vlastní škodě. Tento neuvěřitelně skromý a tichý člověk vkláda svou víru, étos a bohaté, bouřlivé až temné emoce v kontrastu k nebeskému pokoji plně do svých kompozic. Vycházejí kupodivu epické, hodnotově autonomní skladby s dokonalou instrumentací, se širokým výrazovým potenciálem a s oním „čímisi navíc“, co v posluchačích rozvíráje vlny nádeje a obdivu. Zeláště intimní drama *Boatka Vronický pro housle sólo* (čarujel **Milan Paťa**, SR) a *Hlas plesání a spásání na úřecky ze Zalmu 118* (přebásněného pravděpodobně **M. Růfsemem**) pro soprán a housle (excelentní **Kristýna Valoušková** a opět **Milan Paťa**) vypovídaly o autorově duchovním obzoru, síle a lásce-vie, než by dokázal sebedokonalejší verš (24. 6., chrám sv. Mořice).

Tereza Terčová Kružílková, Adriana Kohútiková a Ladovít Ludha

ČESKÉ KULTURNÍ SLAVNOSTI V PLNÉM PROUDU

Olomouc, chrám sv. Mořice

Pavel Moňánek

Festival **Dvořákova Olomouc** je třetím z deseti regionálních festivalů pozdaných ve spolupráci s Českou kulturou, s. s. v. s. deseti místech naší vlasti. Každý z nich navazuje na regionální tradici, vychází z místních zvyklostí, ale především přináší kvalitou umění i zahraniční proveniencí. Samozřejmostí je také jeho dramaturgická nápaditost, pestrost a snaha přinášet stále nová podněty, urádet neobvyklé záhry a obohacovat umělecké zážitky širokého publika. *Dvořákův* vztah k Olomouci je dostatečně znám, a proto není divu, je-li jeho jméno spojeno s jarním hudebním životem středomoravské metropole. Letošní již 10. festivalový ročník zahájila 9. 7. **Moravská filharmonie** skladatelovým *op. 58*, oratoriem *Stabat Mater*. Značný provozní aparát se pohodlně rozložil do jedinečné prostoty chrámu sv. Mořice. Stavebně čistá gotika, doplněná barokními mobiliáři, vytváří téměř dokonale akustické prostředí, v němž vzniká především velká oratorní díla. Solisté, sopránistka **Adriana Kohútiková**, altistka **Tereza Kružílková**, basista **Jiří Sulženko** spolu s tenoristou **Ladovítem Ludhou**, polohově náročným osmiseného **Petera Bergera**, vytvořili kompaktní solistické kvarteto. Pěveč doplnil akademický sbor *Zerotin*, který vyrostl především v posledních letech v nás přední soubor, schopný spolehlivě interpretovat i rozsáhlé a náročné oratorní a operní sborové úlohy. Sborníste **Pavel Koňárek** připravil toto těleso tak, že nikdy nepřekročilo sístie, dobře intonovalo a po exponované poslechů části krásným písním završilo Dvořákovo *Opus magnum*.

Moravská filharmonie pod vedením **Jaroslava Kyzlinka** hrála rovněž soustředěně. Dirigent volil pomalejší tempa a tím zajistil srozumitelnost jak profosu sístie, tak jejich souhrnu sorchestrem. Ze sístie považuji za matně vyzvednout především oba pámy, z nichž zvláště **Ladovít Ludha** ve *Fac me ve-re* vyklemil pevně, zněl a hlasově neobčejně vyznamané oblouk této části. Zahajovací koncert letošního ročníku **Dvořákova Olomouc** naplnil zcela jistě posluchače pokojem, trochou nstastie a především potěšením z krásné **Dvořákovy** hudby.

Vedle tohoto koncertu měli olomoučtí posluchači možnost vycházet z další nabídky. V různých prostorách olomoučských posádek zněla hudba **Collegia Mariana Jany Semerádové**, polského **MozART Group**, MFO se vrátila do světa německého filmu, v **Divadle** hudby znělo **Tango Milonguero** a v **Redute** zase **Noc na Broadwayi**.

Současné s **Dvořákovou Olomoucí** probíhal **MartiniFest** v **Políci** a bezprostředně po těchto festivalech byl zadájen 17. ročník **Bystřických zámeckých slavností** volně navazující na 150. výročí založení světověznámé firmy na olýbaný nábytek **Thonet**. A až po přízdnímáči užiji další česká města hudbou v rámci **Českých kulturních slavností**, bude to zásluha především občanského sdružení **Česká kultura** a jeho principála **Jana Pálenička**. Především on má hlavní zásluhu na skutečnosti, že k vlastní hudba všech žánrových podob zni i v oblasti, kam není možno zvát světové hvězdy a ansámby. Díky těmto festivalům se můžeme, myslím, stále považovat za kulturní semí.

JUBILANTSKÉ KONCERTY

Praha, Lichtenštejnský palác, Nosticův palác, Konzervatoř a laičská škola Jana Deyra

K ŽIVOTNÍMU JUBILEU SBORMISTRA IVANA ZELENKY

Oldřich Pulkert

K uměleckým jubilantom letošního roku se svým dosažením sedmá křížky připojil rovněž dirigent, sborníste, hudební skladatel a také výkonný umělec a instrumentalista **Ivan Zelenka**. K tomuto jubileu mu za partnerské podpory Unie českých pěveckých sborů a Společnosti českých skladatelů **AHUV** uspořádalo **Pěvecké sdružení pražských učitelů** jejich sbornísteem je **Zelenka** již řadu let, autorský večer, který se uskutečnil 5. 6. 2011 v síle **Boluslava Martini** v **Lichtenštejnském paláci (HAMU)**. Težistě programu tkveo v přednesu **Zelenkových** úprav lidových písní, písní z muzikálu, cvků zertových písní „**Lzele Zel**“ na texty **Jiřího Dědečka** a posléze v premiérovém uvedení **Zelenkou zhuštbuňného žalmového textu *Cantate Domino***. Osobitým příspěvkem byla i zdravice skladatele **Jiřího Temla**, který ji sám na jubilantovu počest řídil, a vyvolal tak velký potlesk. Všechny autorovy písně a úpravy, včetně sólových vstupů sopránistky **Daniely Radosy**, zazněly v podání **Pěveckého sdružení pražských učitelů** velmi přesvědčivě, s grácií, pravěm a s ústím, a pří-pěly tak k příjemné náladě celého večera. I když bylo vystoupení **Pěveckého sdružení pražských učitelů** pěveckým úctem, jeho instrumentálním příspěvkem se staly dvě z komorně laděných skladeb **Ivana Zelenky**. Nejdrive zaznělo jeho **Saxofonový kvartet a třech nástřech** (**Andante**, **Sostenuto** a **Valse**). Přestože šlo o nástroje obdobného typu, ve zvukově hudebním a vyzáozě celém provedení **Sa-**

Jeden z jublantu, Ivan Zelenka

